

Report from the 12th ICOM- CC WOAM Conference i Istanbul, 13-17 maj 2013

Karin Lindahl, konservator, Acta Konserveringscentrum AB

Genom ett generöst bidrag från svenska ICOM har jag fått möjlighet att delta på the 12th Wet Organic Archaeological Materials Conference (WOAM) som i år hölls på Istanbul University Congress Center i Istanbul, Turkiet. På konferensen närvarade 127 deltagare från 24

länder. Lokala värdar var Istanbul University i samarbete med IU Yenikapı Shipwrecks Project. Självt bidrog jag med ett *paper* tillsammans med tidigare kollegor: *Desalination and re-conservation of alum treated wooden artifacts*, som presenterades av Tom Sandström, Raä.

Konferensen, som pågick under fem dagar, var uppdelad i olika sessioner: Management of Waterlogged Sites, Pre-Treatment Analysis and Assessment, Wood Treatments and the Sulfur Question, Yenikapı, Logboats, Conservation of Basketry, Bone, Tortoiseshell and Other Organics, Case Studies – Large Wooden Structures, Display and Storage, Drying och Snow Patch.

Jag kommer här att presentera ett urval av föredrag, dels de jag tyckte var särskilt spännande och intressanta och dels de som gav mig ny kunskap vilken jag kommer ha praktisk användning för mitt dagliga konserveringsarbete hemma i Sverige.

Ett trevligt föredrag handlade om analys och konservering av ett stearinljus som hittats i den amerikanska u-båten Hunley. Hunley användes av sydstaterna under amerikanska inbördeskriget och var den första u-båt som någonsin använts i krigföring. Hunley med besättning och tillhörigheter sjönk utanför South Carolinas kust 1864, återfanns 1995, och har sedan dess bärgats, undersökts är under pågående

konservering vid The Warren Lasch Conservation Center, North Charleston. Det funna stearinljuset har ett symboliskt värde på en u-båt från 1800-talet, då det var den enda ljuskällan ombord.

Vidare presenterade Johanna Klügh, Archaeological Service of the Canton of Bern, Schweiz, ny forskning vad gäller egenskaper hos och konservering av björknäver, ett material som jag ofta arbetar med. Ett pilbågsfodral av björknäver från stenåldern, 2800 f.Kr., som nyligen framkommit ur en smältande is patch, har föranlett ett nytt forskningsprojekt om detta material. Näverns kemiska sammansättning, mikrostruktur, fysiska egenskaper och nedbrytningsprocesser presenterades, vilka skiljer sig väsentligt från trä. Möjliga tillvägagångsätt för att konservera näver diskuterades också.

En intressant poster var Gunnar Amkvists m.fl., *Extraction of iron compounds from archaeological wood- results and experiments from the Vasa museum*. På senare år har det blivit tydligt att järnföreningar i arkeologiskt trä har en starkt nedbrytande effekt genom att järn katalyserar nedbrytningsreaktioner i träet. I omkonserveringsförsök på trä från Vasa har

man testat flera High Performance Iron Chelators (HPIC) vilka har förmåga att effektivt extrahera järnet ur träet utan att träet tar skada. Gunnar delade också ut en broschyr med vägledning om hur man praktiskt går till väga vid järnextraktion. Så omedelbart efter att jag kom tillbaka till Stockholm satte jag igång att tillämpa denna metod på några träföremål jag just har inne, som har stora mängder järn i sig.

Anette Hjelm Petersen från Nationalmuseet i Köpenhamn har gjort en spännande studie av ett ofta negligerat material på vrakfynd, dvs. drev. Drev är det tjärindräkt material som användes som tätning mellan båtbord på klinkerbyggda skepp. Anettes undersökning av drev från

Skuldelevskeppen, Roskilde hamn, daterade från vikingatid-medeltid, visar drev av mycket varierande karaktär. Det kunde vara gjort av olika typer av ullsnören eller av vävd textil, och typerna förändrades över tid.

Mr Dimitrios Tsiotas m.fl. , TEI, Larisa, Grekland, har vidareutvecklat DNA analys-tekniken för att artbestämma arkeologiskt trä. Metoden har sin fördel i att man behöver mycket små provmängder av träet, endast 0,1-0,2 g. Traditionellt identifieras trä mikroskopiskt och då är man tvungen att ta prover genom att göra tunnsnitt direkt på föremålen i tre olika plan.

På onsdag efter lunch bussades hela konferensen iväg på studiebesök till de fantastiska utgrävningarna som pågår just nu i Istanbul och fick där se bl.a. hur man arbetar med dokumentation och fältkonservering. Sedan 2004, inför byggandet av ny tunnelbana, har man vid Yenikapı grävt ut en bysantinsk hamn from 300 talet, där man funnit mer än 37 bysantinska skepp daterade från 600-talet till 1000-talet. Det längsta skeppet är över 40 meter långt. Arbetet med att konservera båtarna pågår fortfarande.

Utgrävningen vid Yenikapı i Istanbul.

Ovan, Skepp 12, inklusive last.

Till vänster: Arbetet med att lyfta skeppet bräda för bräda, på specialkonstruerade stöd.

För mig som konservator i privat regi är det enormt viktigt att jag hela tiden förkovrar mig och håller mig uppdaterad på den senaste forskningen inom mitt specialområde, för att behålla en hög kvalitet i mitt eget arbete. Att då få medverka i den här typen av konferenser är på alla sätt ovärderligt.

Stockholm
2013-07-10